

ОСОБЛИВОСТІ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПОЛІПШЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я ЖІНОК ІЗ ЗАПАЛЬНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ

В.В. Подольський, В.Л. Дронова, Р.С. Теслюк, Вл.В. Подольський (Київ)
ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України»

Резюме. Проаналізовано медико-соціальний вплив впровадження сучасних медичних технологій з доведеною ефективністю, метою якої є збереження репродуктивного здоров'я, удосконалення і оптимізація методів діагностики, лікування, профілактики його порушень у жінок з хронічними запальними захворюваннями статевих органів (ХЗЗСО). Доведено, що впровадження цих технологій має вагомий медико-соціальний ефект, сприяє стійкій ремісії запального процесу, відсутності рецидивів захворювання, нормалізації менструальної функції, а також дає змогу підготувати жінку до майбутнього материнства та підвищити якість її життя.

Ключові слова: сучасні медичні технології з доведеною ефективністю, хронічні запальні захворювання статевих органів, жінки, репродуктивне здоров'я.

Хронічні запальні захворювання статевих органів (ХЗЗСО) становлять значну загрозу для репродуктивного здоров'я жінок, оскільки є факторами ризику безплідності, позаматкової вагітності, перинатальних ускладнень, передракових захворювань і новоутворень, розладів менструального циклу [1;4;11].

Актуальність даної проблеми обумовлена тим, що ХЗЗСО стосуються органів репродуктивної системи і безпосередньо впливають на виникнення її порушень, а в подальшому – на генеративну функцію жінки.

За даними МОЗ України, частота цієї групи захворювань становить 60–80% у структурі гінекологічної захворюваності населення, запальні захворювання органів малого тазу дорівнюють 60–65% від загальної кількості жінок, які звертаються до закладів охорони здоров'я [1;7;9].

Такі фактори, як низький рівень життя, сімейний статус, ранній початок статевого життя, часта зміна статевих партнерів, призводять до високого ризику зараження трансмісивними захворюваннями та їхньому переходу у більш важкі ускладнені форми [2;8].

Несвоечасне чи неадекватне лікування цієї патології зумовлює хронізацію процесу, що визначається такими ознаками: значною тривалістю запалення; багаторазовістю і безуспішністю лікування; частими загостреннями; повторним інфікуванням патогенною

мікрофлорою, і, як наслідок, формуються стійкі зміни, які призводять до розвитку больового синдрому, злукотного процесу та безплідності [3;10].

Затяжний перебіг ХЗЗСО з частими загостреннями можна пояснити, з одного боку, нераціональним застосуванням антибіотиків, що в подальшому призводить до імунодефіциту, а також негативним впливом мікробного фактора.

Лікування ХЗЗСО має на меті досягнення проти-запального і знеболювального ефекту, корекції імунодефіциту, відновлення порушених функцій статевих органів, розладів нервової, ендокринної, сексуальної функції та нормалізації працездатності хворої жінки.

Профілактика і лікування ХЗЗСО є однією з найважливіших проблем сучасної гінекології та пов'язана зі значними труднощами. Вони зумовлені як змінами етіологічної структури запального процесу, так і швидким розвитком стійких форм мікроорганізмів до антибактеріальних препаратів, не зовсім правильним і в деяких випадках неадекватним лікуванням [5;6].

Мета роботи – оцінити медико-соціальний вплив впровадження сучасних медичних технологій (діагностики та лікування ХЗЗСО) з доведеною ефективністю у сфері акушерства та гінекології, для поліпшення репродуктивного здоров'я жінок фертильного віку.

Матеріали та методи

На основі анкетування, створеної програми, клініко-епідеміологічних досліджень, оцінки впровадження сучасних медичних технологій проаналізовано медико-соціальний вплив цих новітніх технологій (діагностики та лікування ХЗЗСО у жінок фертильного віку). Досліджено 53 пацієнтки віком 17–40 років з ХЗЗСО, у яких давність захворювання становила від 3 міс. до 5 років.

Відповідно до протоколу щодо діагностики та лікування ХЗЗСО, затвердженого наказом МОЗ України від 15.12.2003 р. №582, всі жінки з ХЗЗСО підлягають обстеженню та лікуванню лікарем акушером-гінекологом.

Результати дослідження та їх обговорення

Основою для поліпшення та удосконалення медичної допомоги жінкам репродуктивного віку є аналіз якості проведених лікувально-профілактичних заходів, визначення їх медико-соціального впливу (вагомого критерію, який дає змогу висвітлити дійсну ситуацію їх використання).

Враховуючи мультифакторність порушень репродуктивного здоров'я, сьогодні першочерговою є проблема ХЗЗСО у жінок фертильного віку.

У нашому дослідженні встановлено, що на ХЗЗСО страждають жінки різних вікових груп. Однак останніми роками зафіксовано «омолодження» цієї патології. Найбільш показовими ці дані були в групі жінок з хронічними запальними захворюваннями нижнього відділу статевих органів (вульвіти, вагініти, цервіцити, ендцервіцити). На ці захворювання частіше хворіли жінки віком 17–40 років.

При дослідженні жінок з ХЗЗСО нами враховано клінічні прояви захворювання, перебіг та етіологію виникнення, давність захворювання тощо.

Встановлено, що ХЗЗСО значно частіше проявлялися в поєднанні різних форм захворювання (81,0%). Слід зазначити, що здебільшого в обстежених жінок фертильного віку спостерігалися хронічні вагініти – у 14 (26,4%) жінок, хронічні сальпінгоофорити – у 13 (24,5%), хронічна запальна хвороба матки – у 11 (20,7%), хронічні цервіцити – у 11 (20,7%) пацієнток, хронічний тазовий перитоніт – у 4 (7,5%).

Враховуючи різноманітність форм і характер ХЗЗСО, давність захворювання, механізми патогенезу і факторів ризику для лікування, проаналізовано новий метод етапності лікування, в якому використано комплекс різноманітних медикаментозних та немедикаментозних заходів, алопатичних, антигомотоксичних препаратів і гомеопатію. Відповідну протизапальну антибактеріальну терапію призначено 53 (100%) пацієнткам, імуномодуючу (разом з базисною) – 28 (52,8%)

жінкам, антигомотоксичні препарати та гомеопатію – 25 (47,1%) хворим.

У 44 (83,0%) жінок із загостренням хронічного запального процесу геніталій проведено комплексну антибактеріальну базову терапію в умовах стаціонару, а у 9 (17,0%) жінок – в денному стаціонарі та амбулаторно.

Враховуючи актуальність введення антигомотоксичних і гомеопатичних препаратів до лікувального процесу, 46 (86,8%) пацієнткам призначено відповідні до їхнього стану та характеру запального процесу геніталій такі препарати, які мали протизапальний, знеболювальний та метаболічний ефекти.

Гормональний гомеостаз відкориговано у 11 (20,7%) пацієнток з порушенням менструальної функції на тлі загострення запального процесу геніталій; санаторно-курортне лікування призначено 9 (17,0%) пацієнткам з вираженим злуковим процесом III ступеня, які відмовились від хірургічного лікування.

Для підвищення ефективності лікувальних заходів після контрольних клініко-лабораторних обстежень жінкам призначено курсову розсмоктувальну терапію з фізметодами, особливо пацієнткам зі злуковим процесом органів малого тазу різного ступеня вираженості – 31 (58,5%).

Стосовно ефективності впровадження проведених лікувально-діагностичних заходів у жінок з ХЗЗСО слід зазначити, що після лікування у 93,0% пацієнток достовірно поліпшився загальний стан, настала стійка ремісія запального процесу, що виражалось у відсутності симптомів запалення протягом 6 місяців, у 11 (20,7%) пацієнток нормалізувався менструальний цикл, підвищилася якість життя.

Усім жінкам групи дослідження дано рекомендації з подальшого обов'язкового нагляду в умовах медичних закладів (консультативних поліклініках, кабінетах охорони здоров'я, акушерсько-фельдшерських пунктах за місцем проживання). Безумовно, за необхідності пацієнтки можуть консультуватись у кабінеті охорони здоров'я ДУ «ІПАГ НАМН України».

Аналіз результатів дослідження показав, що запропоновані сучасні медичні технології (діагностики та лікування запальних захворювань статевих органів) впроваджуються у практичній медицині відповідно до протоколу щодо діагностики та лікування ХЗЗСО, затвердженого наказом МОЗ України від 15.12.2003 р. № 582. Ці методи діагностики та лікування є абсолютно повними та завершеними, мають клінічне і наукове підґрунтя, відповідають вимогам сучасної охорони здоров'я. Слід зазначити, що нормативні документи та накази, які стосуються даних сучасних медичних технологій, на нашу думку, не потребують особливих доробок і змін, розробки нових і виокремлення деяких розділів. Але, враховуючи планомірну реструктуризацію та реорганізацію охорони здоров'я, слід внести до майбутнього протоколу МОЗ послідовне впроваджен-

ня лікарів сімейної медицини для надання медичної допомоги пацієнтам з ХЗЗСО.

Лікувальні заходи у жінок з ХЗЗСО в даних медичних закладах району обстеження були доступними для пацієнтів (використовувались ліки, закуплені лікувальними закладами), однак більшість (високоєфективні медпрепарати) пацієнтки купували самі. Слід зазначити, що на лікування запальних захворювань, спричинених інфекціями, які передаються статевим шляхом, потрібно виділяти більше коштів, однак це дуже вагомий витрати для державного бюджету. Сьогодні дане питання є основною медико-соціальною проблемою.

Раціональне використання сучасних лікувально-діагностичних технологій сприяє поліпшенню демографічної ситуації, зниженню негативних наслідків та ускладнень репродуктивного здоров'я, спричинених ХЗЗСО, у жінок.

Висновки

1. Проаналізовано медико-соціальний вплив впровадження сучасних медичних технологій з доведеною ефективністю, метою якої є збереження

репродуктивного здоров'я, удосконалення та оптимізація методів діагностики, лікування, профілактики його порушень у жінок з ХЗЗСО.

2. Враховуючи підтверджену ефективність новітніх медичних заходів, визначено позитивні результати їх застосування. При етапності лікування, раціональному призначенні та парентеральному введенні антибактеріальних та інших препаратів вдалося досягти швидшого одужання пацієнток у 87% випадках, вірогідно знизити ліжко-день до 7–10 днів, пришвидшити обіг ліжка, і як результат, це дало змогу пролікувати більше пацієнтів за визначений період часу.
3. Впровадження сучасних лікувально-діагностичних технологій з метою поліпшення репродуктивного здоров'я жінок фертильного віку з ХЗЗСО та призначення їм відповідної комплексної терапії з використанням новітніх методів має вагомий медико-соціальний ефект, сприяє стійкій ремісії запального процесу, відсутності рецидивів захворювання, нормалізації менструальної функції, а також дає змогу підготувати жінку до майбутнього материнства та підвищити якість її життя.

Список літератури

1. *Безнощенко Г. Б.* Воспалительные заболевания женских половых органов / Г. Б. Безнощенко // Неоперативная гинекология. – М. : Мед. книга, Н. Новгород; изд-во НГМА, 2001. – С. 153–221.
2. *Воспалительные* заболевания женских половых органов / В. С. Вербицкий, Р. Л. Коршикова, Ю. К. Малевич [и др.] // Справочник врача женской консультации / Ю. К. Малевич, Г. И. Герасимович, А. Н. Барсуков [и др.] ; сост. и ред. Ю. К. Малевич. – Минск : Беларусь, 2001. – С. 249–340.
3. *Григорович Л. В.* Патология нижнего отдела гениталий и нарушение фертильности / Л. В. Григорович // Doctor. – 2002. – № 6. – С. 76–78.
4. *Дронова В. Л.* Хронічні запальні захворювання статевих органів у жінок : [монографія] / В. Л. Дронова, В. В. Подольський. – К., 2008. – 279 с.
5. *Значення* новітніх технологій з доведеною ефективністю щодо лікування запальних захворювань статевих органів викликаних інфекціями, що передаються статевим шляхом / В. В. Подольський, В. Л. Дронова, Р. С. Теслюк, В. В. Подольський // Здоровье женщины. – 2009. – № 6 (42). – С. 197–200.
6. *Клініко-епідеміологічні та соціологічні дослідження* щодо сучасних новітніх технологій (діагностики та лікування запальних захворювань статевих органів) з доведеною ефективністю для покращення репродуктивного здоров'я жінок фертильного віку / В. В. Подольський, В. Л. Дронова, Р. С. Теслюк, В. В. Подольський // Здоровье женщины. – 2010. – № 4 (50). – С. 108–110.
7. *Подольський В. В.* Лечение хронических воспалительных заболеваний женских половых органов в амбулаторных условиях / В. В. Подольский, В. Л. Дронова, З. М. Латышева // Здоровье женщины. – 2003. – № 3 (15). – С. 45–48.
8. *Подольський В. В.* Стан репродуктивного здоров'я у жінок з хронічними запальними захворюваннями статевих органів / В. В. Подольський, В. Л. Дронова // Збірник наукових праць Асоціації акушерів-гінекологів України. – К. : Фенікс, 2001. – С. 521–523.
9. *Подольський В. В.* Хронічні запальні захворювання статевих органів / В. В. Подольський // Здоров'я жінки в Україні. – 2002. – № 1 (18). – С. 54–55.
10. *Рябинкина И. Н.* Использование критерия качества жизни в гинекологической практике / И. Н. Рябинкина // Мед.сестра. – 2000. – № 2. – С. 12–13.
11. *Сметник В. П.* Воспалительные заболевания женских половых органов / В. П. Сметник, Л. Г. Тумилович // Неоперативная гинекология : [рук-во для врачей]. – М. : Мед. информ. агенство, 2000. – С. 313–407.

Особенности медико-социального влияния внедрения современных медицинских технологий на улучшение репродуктивного здоровья женщин с воспалительными заболеваниями половых органов

*В.В. Подольский, В.Л. Дронова,
Р.С. Теслюк, Вл.В. Подольский (Киев)*

Проанализировано медико-социальное влияние внедрения современных медицинских технологий с доказанной эффективностью, целью которой является сохранение репродуктивного здоровья, усовершенствование и оптимизация методов диагностики, лечения, профилактики его нарушений у женщин с хроническими воспалительными заболеваниями половых органов. Доказано, что внедрение этих технологий имеет весомый медико-социальный эффект, способствует стойкой ремиссии воспалительного процесса, отсутствию рецидивов заболевания, нормализации менструальной функции, а также позволяет подготовить женщину к будущему материнству и повысить качество ее жизни.

Ключевые слова: современные медицинские технологии с доказанной эффективностью, хронические воспалительные заболевания половых органов, женщины, репродуктивное здоровье.

Features of medical and social impact of modern medical technologies introduction on improvement of women's reproductive health with inflammatory diseases of genital organs

*V.V. Podolskiy, V.L. Dronova,
R.S. Teslyuk, Vl.V. Podolskiy (Kyiv)*

Medical and social impact of modern medical technologies introduction with proved efficiency which aims to preserve reproductive health, improvement and optimization methods for diagnostics, treatment, prevention of its disorders at women with chronic inflammatory diseases of genital organs has been analysed. It is proved that introduction of these technologies has significant medical and social effect which contributes stable remission of inflammatory process, lack of recurrence of disease, normalization of menstrual function, and allows to prepare woman for the future maternity and raise quality of her life.

Key words: modern medical technologies with proved efficiency, chronic inflammatory diseases of genital organs, women, reproductive health.

Рецензент: д-р мед. наук, проф. А.В. Чурілов.